

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK**JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. v právní věci žalobců **a) MUDr. E.D.**, právně zastoupené JUDr. Lumírem Mondokem, advokátem se sídlem v Praze 10 – Hostivař, Hokejová 928/4 a **b) JUDr. L. M.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje**, se sídlem v Ostravě, 28. října 117, za účasti Ředitelství silnic a dálnic ČR, se sídlem v Praze 4, Čerčanská 12, zastoupeného JUDr. Markem Křížem, Ph.D., advokátem se sídlem v Karviné-Fryštátě, Masarykovo náměstí 91/28, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 3.11.2014 č.j. MSK 121146/2014, ve věci vyvlastnění,

takto:

- I. Žaloba se v části týkající se určení náhrady za předmět vyvlastnění a v části týkající se nákladů správního řízení s tím související **vylučuje** k samostatnému projednání.
- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Moravskoslezského kraje ze dne 3.11.2014 č.j. MSK 121146/2014 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení částku 12.800,- Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku

k rukám JUDr. Lumíra Mondoka, advokáta se sídlem v Praze 10 – Hostivař, Hokejová 928/4.

IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Podanou žalobou se žalobci domáhali přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 3.11.2014 č.j. MSK 121146/2014, jímž bylo zamítnuto jejich odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Třinec ze dne 10.7.2014 č.j. MěÚT/03264/2013/SŘaÚP/Pie, kterým bylo rozhodnuto podle ust. § 24 odst. 2 písm. a) zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), v platném znění (dále jen zákon o vyvlastnění) o odnětí vlastnického práva žalobců k pozemku parc. č. X o výměře 608 m² a pozemku parc. č. X o výměře 360 m² v k.ú. Hnojník ve prospěch vyvlastnitelů Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen osoba zúčastněná na řízení). Současně bylo rozhodnuto podle ust. § 24 odst. 2 písm. c) zákona o vyvlastnění o určení náhrady za vyvlastnění.

V podané žalobě žalobci namítli tyto žalobní body:

- 1) Výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně neobsahuje přesné zákonné znění, které upravuje přechod odňatého vlastnického práva na stát, resp. vyvlastnitel.
- 2) Rozhodnutí správního orgánu I. stupně ve výrokové části vymezuje předmět řízení jako dva samostatné návrhy, a to návrh na zahájení vyvlastňovacího řízení podaný vyvlastnitelem a dále návrh na rozšíření vyvlastnění podaný žalobci. O druhém návrhu však nebylo uvedeným rozhodnutím vůbec rozhodnuto, a proto je neúplné, neurčité a nepřezkoumatelné.
- 3) Vyvlastňovacímu řízení, které bylo ukončeno vydáním napadeného rozhodnutí, předcházelo jiné vyvlastňovací řízení zahájené dřívějším návrhem vyvlastnitel ze dne 7.9.2012, který však byl pravomocně zamítnut rozhodnutím správního orgánu I. stupně s přihlédnutím k tomu, že vyvlastnitel neprokázal, že by žalobci účel vyvlastnění znali po dobu 6 měsíců. V řízení následujícím a tedy nyní posuzovaném však správní orgán postupoval jako by k pravomocnému skončení prvního vyvlastňovacího řízení vůbec nedošlo. Především byla z vyvlastňovacího řízení zcela vyloučena zásadní část týkající se negociace, tj. jednání účastníků směřujícího k dosažení dohody o podmínkách přechodu či převodu nemovitosti na vyvlastnitel a o výši a způsobu náhrady. Žalobci od počátku upozorňovali, že toto negociační řízení vůbec neproběhlo. Vyvlastňovatel použil návrh kupní smlouvy ze dne 14.6.2012, která však měla místo jen v prvním řízení. Správní orgán ji však akceptoval i jako podmínku řízení dalšího. Podle ust. § 3 zákona o vyvlastnění přitom vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě získat dohodou. Na straně vyvlastňovacího úřadu je povinnost prokázat, že práva k pozemku potřebná k uskutečnění účelu vyvlastnění nebylo možno získat dohodou. Správní orgán se nepokusil vést účastníky k dohodě, ale požadavek zákona považoval za splněny již tím, že vyvlastnitel v prvním vyvlastňovacím řízení doručil žalobcům návrh na uzavření dohody. Na připomínky žalobců vyvlastnitel vůbec nereagoval. Proto se žalobci domnívají, že zákonné podmínky

pro zahájení vyvlastňovacího řízení dle ust. § 3 a § 5 zákona o vyvlastnění nebyly splněny, neboť vyvlastnitel neprokázal skutečnosti nasvědčující tomu, že se snažil získat právo k pozemku dohodou nebo jiným způsobem a dále, že s dostatečným časovým předstihem žalobce s účelem vyvlastnění seznámil a rovněž k žádosti o zahájení řízení nepřipojil znalecký posudek potřebný ke stanovení výše náhrady (ust. § 18 odst. 3 písm. e) zákona o vyvlastnění). Jelikož vyvlastnění je subsidiárním postupem, když jiné postupy nevedou k cíli, žalobci se domnívají, že tyto postupy, resp. jejich realizace před zahájením vyvlastňovacího řízení, měly být prokázány.

- 4) V uvědomění o zahájení vyvlastňovacího řízení ze dne 14.2.2013 sp. zn. MěÚT/03264/2013/SŘaÚP/Pie absentuje v rozporu s výslovným požadavkem zákona poučení dle ust. § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění, tj. poučení o koncentrační zásadě. Podle žalobců tak nedošlo k řádnému a bezvadnému zahájení vyvlastňovacího řízení.
- 5) Ve správním spise absentuje informace o výsledku posouzení vlivu stavby dálnice na životní prostředí (EIA) v dané lokalitě, resp. na nemovitosti vyvlastněním postihované, zejména také z pohledu jejich dalšího využití jako zásadní předpoklad k rozhodnutí o návrhu na rozšíření vyvlastnění.
- 6) Nesprávně byla posouzena námitka žalobců týkající se hodnověrnosti znaleckého ocenění pozemků Ing. I. P. přibranou vyvlastňovacím úřadem, když o ceně nemovitostí nerozhodoval vliv trhu, ale podmínky nastavené vyvlastnitelem v jiných případech.
- 7) Správní orgány zcela chybně posoudily otázku náhrady nákladů řízení za znalecký posudek vyžádaný a zaplacený žalobci a náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s realizací cesty nezbytné pro vypracování znaleckého posudku znalkyní přibranou vyvlastňovacím úřadem či cest zmocněnce k úřednímu jednání. Podle žalobců jimi objednaný znalecký posudek byl ve vyvlastňovacím řízení plně využitelný. Zdůraznili závěry znalce Ing. S., že celá area pozemků žalobců tvoří jeden funkční celek. Žalobci poukázali na ust. § 20 odst. 4 vyvlastňovacího zákona, na základě kterého je jejich požadavek na náhradu za znalecký posudek zcela zákonný.
- 8) Žalobci podali žádost o rozšíření vyvlastnění na celé pozemky parc. č. X a parc. č. X včetně stavby na nich umístěné. Vyvlastňovací úřad jakož i vyvlastnitel v průběhu řízení tvrdili, že rozšíření vyvlastnění zákon neumožňuje. Žalobci označují tento přístup za účelový a zužující. Žalobci poukázali na ust. § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění s tím, že správní orgán neoprávněně zúžil jeho výklad pouze na otázku přístupu k pozemku či ke stavbě, které nejsou přímo vyvlastňovány. Podle žalobců však má toto ustanovení význam také z hlediska účelu užívání. Původní účel užívání nemovitostí bude v důsledku provedení stavby dálnice a v důsledku jejího provozování nezvratně a trvale vyloučen a pozemky budou využitelné jen pro doprovodnou zeleň. Tato zásadní změna v účelu užívání nemovitostí by měla být určující pro posuzování rozsahu navrhovaného vyvlastnění. Proto také žalobci upozornili na nutnost posouzení dopadu stavby silnice na životní prostředí a účel užívání nemovitostí a zdůrazňovali nutnost studie EIA. S argumentací správního orgánu, že studie EIA byla součástí pouze územního rozhodnutí, žalobci nesouhlasí, neboť vyvlastňovací řízení je samostatným druhem správního řízení a jen v jeho rámci se posuzuje žádost o rozšíření vyvlastnění na další nemovitosti. Správnímu orgánu proto nic nebránilo v tom, aby při pochopení podstaty námitek žalobců příslušnou studií opatřil.

- 9) Žalobci v průběhu správního řízení poukázali na to, že první z uvedených společností je vlastněna zahraničním subjektem se sídlem ve Velké Británii. Žalobci se domnívají, že uvedeným postupem vyvlastnítele dochází k neúměrnému odčerpávání veřejných prostředků určených k realizaci veřejně prospěšných staveb.
- 10) Náhrada za vyvlastnění měla být stanovena podle zákona č. 178/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 178/2014 Sb.), který naplňuje veřejný zájem na spravedlivém majetkovém vypořádání s vyvlastňovanými. Stanovisko žalovaného k aplikaci tohoto zákona považují žalobci za nesprávné.
- 11) Žalobci poukázali na územní rozhodnutí Městského úřadu Třinec ze dne 1.11.2011 č.j. MěÚT/5752/2009/SŘaÚP/Si, kterým byla umístěna stavba silnice I/68. V tomto rozhodnutí je mezi podmínkami pro umístění stavby podmínka č. 3, tj. podmínka demolice rodinných domů včetně domu č.p. X na pozemku parc. č. X, který je ve vlastnictví žalobců. Podle žalobců neexistuje žádný důvod, proč by nemohlo dojít k rozšíření vyvlastnění i na tuto stavbu, když je postaveno na jisto, že pro účel dané silnice bude demolována. V tom spatřují žalobci naopak zásadní důvod pro rozšíření předmětu vyvlastnění.

Žalovaný ve vyjádření uvedl, že vyvlastňovací úřad ve výroku svého rozhodnutí uvedl ustanovení zákona, podle něhož rozhodl o odnětí vlastnického práva, což je v souladu s ust. § 68 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění (dále jen správní řád). Není zřejmé, z čeho žalobci dovozují, že by mělo být ve výroku uvedeno přesné znění zákonného ustanovení. Dále žalovaný s odkazem na ust. § 2 odst. 2 správního řádu uvedl, že zákon o vyvlastnění neobsahuje ustanovení, podle něhož by mohl vyvlastňovací úřad o žádosti o rozšíření vyvlastnění výslovně rozhodnout. Povinnost správního orgánu nevyplývá ani z ust. § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění, který pouze formuluje, že za splnění určitých podmínek lze vyvlastnění rozšířit. Správní orgán se proto vypořádal pouze s požadavkem na rozšíření vyvlastnění. Podle žalovaného tak postupoval správně. Další žalobní body žalobci uplatnili již v rámci správního řízení jako odvolací námítky a žalovaný se s nimi v napadeném rozhodnutí dostatečným způsobem vypořádal. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění – dále jen s.ř.s.) a byl vázán obsahem žalobních bodů uvedených v žalobě (ust. § 75 odst. 2 s.ř.s.).

Z obsahu správních spisů krajský soud zjistil, že vyvlastňovací řízení bylo zahájeno na základě žádosti vyvlastnítele ze dne 14.1.2013 doručené vyvlastňovacímu úřadu 16.1.2013 o vyvlastnění pozemků parc. č. X a X v k.ú. Hnojník ve spoluvlastnictví žalobců. Přílohou žádosti byl mj. návrh kupní smlouvy ze dne 14.6.2012. Vyvlastňovací úřad uvědoměním ze dne 14.2.2013 zahájil vyvlastňovací řízení. Žalobci se k věci vyjádřili podáním ze dne 28.2.2012 a dále ze dne 11.4.2013. Žalobci ve svých podáních zdůraznili preferenci výkupu nemovitostí, co do rozsahu však navrhli rozšíření na všechny pozemky, které v dané lokalitě vlastní. Usnesením ze dne 9.8.2013 vyvlastňovací úřad stanovil žalobcům lhůtu k vypracování

znaleckého posudku, když tito projevili svůj zájem nechat jej vypracovat. Podáním ze dne 30.9.2013 předložili žalobci znalecký posudek o ceně nemovitostí včetně návrhu kupní ceny zpracovaný znalcem Ing. B. S. Znalecký posudek zahrnuje všechny pozemky žalobců tak, jak v návrhu na rozšíření předmětu řízení uvedli. Žádostí ze dne 3.10.2013 vyzval vyvlastňovací úřad žalobce k opravě znaleckého posudku, když cena obvyklá stanovená způsobem uvedeným v posudku je neakceptovatelná. Podáním ze dne 21.10.2013 žalobci podali stížnost na postup vyvlastňovacího úřadu. Výzvou ze dne 6.11.2013 byli žalobci vyvlastňovacím úřadem opětovně vyzváni k opravě předloženého znaleckého posudku. Podáním doručeným vyvlastňovacímu úřadu 28.11.2013 předložili žalobci doplněk znaleckého posudku. Na základě stížnosti žalobců vydal žalovaný dne 4.2.2014 pod č.j. MSK 19710/2014 opatření proti nečinnosti, jímž přikázal vyvlastňovacímu úřadu, aby do 60 dnů od doručení opatření vydal rozhodnutí ve věci samé. Usnesením ze dne 10.2.2014 vyvlastňovací úřad ustanovil znalce v oboru oceňování nemovitostí Ing. I. P. za účelem vypracování znaleckého posudku. Znalecký posudek byl vypracován na vyvlastňované pozemky parc. č. X a X. Dne 27.3.2014 bylo nařízeno ústní jednání na den 13.5.2014. Dle protokolu z tohoto ústního jednání se jej účastnil žalobce a), který vnesl námitky k tomu, že není vedeno negociační řízení a dále k výkupní ceně pozemků znaleckého posudku vyžádaného vyvlastňovacím úřadem. Rovněž poukázal na zastupování vyvlastnitelů jinými právními subjekty a navrhl přerušení řízení za účelem dosažení dohody. Sdělením ze dne 11.6.2014 dal vyvlastňovací úřad účastníkům řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalobci se vyjádřili podáním doručeným správnímu orgánu dne 20.6.2014 obsahujícím v podstatě shodné důvody, které uvedli v následně podané správní žalobě. Vyvlastňovací úřad vydal dne 10.7.2014 pod č.j. MěÚT/03264/013/SŘaÚP/ Pie rozhodnutí o vyvlastnění pozemků parc. č. 1600/33 a 1600/34. Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci odvolání, které je rovněž obsahově shodné se správní žalobou. O odvolání bylo rozhodnuto napadeným rozhodnutím žalovaného. Součástí správního spisu je také územní rozhodnutí vydané Městským úřadem Třinec dne 1.11.2011 pod č.j. MěÚT/5752/2009/SŘaÚP/Si, které nabylo právní moci dne 23.4.2012.

Podle ust. § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění je vyvlastnění přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem.

Podle ust. § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze vyvlastnění provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem.

Podle ust. § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění není-li možné pozemek, stavbu nebo jejich část, popřípadě právo odpovídající věcnému břemenu užívat bez vyvlastňovaného pozemku, stavby nebo jejich částí či věcného břemene buď vůbec nebo jen s nepřiměřenými obtížemi, lze na ně rozšířit vyvlastnění, jestliže o to vyvlastňovaný požádá, i když není nezbytné k dosažení daného účelu.

Podle ust. § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění je vyvlastnění přípustné, pokud se vyvlastniteli nepodařilo ve lhůtě 90 dnů uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku

nebo ke stavbě potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem. Lhůta k uzavření smlouvy s vyvlastňovaným počíná běžet dnem následujícím po doručení návrhu na uzavření smlouvy vyvlastňovanému.

Krajský soud se s ohledem na to, že podanou žalobou je napadáno rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu, zabýval otázkou příslušnosti soudu činného ve správním soudnictví k projednání obsahu žaloby jako celku. Ve smyslu ust. § 28 odst. 1 věty první zákona o vyvlastnění výrok podle ust. § 24 odst. 3, tj. výrok o vyvlastnění práv k pozemku nebo ke stavbě přezkoumává soud ve správním soudnictví v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Podle ust. § 28 odst. 1 věty druhé zákona o vyvlastnění je k soudnímu přezkumu výroku podle ust. § 24 odst. 4, tj. výroku o náhradě za vyvlastnění příslušný krajský soud v občanském soudním řízení. Uvedenou právní úpravou je odůvodněn výrok I tohoto rozsudku, kterým byla část žaloby týkající se určení náhrady za předmět vyvlastnění včetně části týkající se nákladů správního řízení s tím souvisejících vyloučena k samostatnému projednání, neboť projednání této části žaloby soudu činnému ve správním soudnictví nepřísluší.

Žalobní body 6), 7) a 10) se svým obsahem vztahují k části žaloby vyloučené k samostatnému projednání, a proto se krajský soud v tomto řízení jejich důvodností nezabýval a ani zabývat nemohl.

První žalobní bod krajský soud důvodným neshledal. Plně se ztotožňuje s názorem žalovaného, že z ust. § 68 odst. 2 správního řádu, které upravuje náležitosti rozhodnutí, vyplývá toliko zákonný požadavek na uvedení právního ustanovení, podle něhož bylo rozhodováno (§ 68 odst. 2 věta první správního řádu), který prvostupňové rozhodnutí beze zbytku splňuje. Požadavek žalobců na přesné zákonné znění ustanovení upravujícího přechod odňatého vlastnického práva proto nemá žádné zákonné opodstatnění.

Naopak druhý žalobní bod krajský soud důvodným shledal, když rozhodnutím správního orgánu I. stupně nebylo rozhodnuto o návrhu žalobců na rozšíření předmětu vyvlastnění, i přesto, že je předmět řízení ve výrokové části rozhodnutí vymezen tak, že jeho obsahem jsou dva samostatné návrhy, a to návrh na zahájení vyvlastňovacího řízení podaný vyvlastnitelem a dále návrh na rozšíření vyvlastnění podaný žalobci. Argumentace žalovaného ust. § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění, z něhož výslovně nevyplývá, že by měl vyvlastňovací úřad o návrhu na rozšíření vyvlastnění rozhodnout formou samostatného výroku, neboť je v něm pouze vymezeno, za jakých podmínek lze vyvlastnění rozšířit, nemůže podle názoru krajského soudu obstát. O návrhu, který je součástí předmětu řízení musí být ve výrokové části rozhodnutí také rozhodnuto. Stejným směrem se ubírá i stávající judikatura správních soudů. Lze zmínit např. rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29.8.2013 č.j. 10A 47/2013-51, v němž krajský soud dospěl k závěru, že je povinností vyvlastňovacího úřadu o návrhu vyvlastňovaného na vyvlastnění zbylých pozemků rozhodnout, a to ve spojitosti s předmětným vyvlastňovacím řízením. Výslovně zde sice není uvedeno, že výroková část rozhodnutí o vyvlastnění má obsahovat také samostatný výrok ohledně návrhu na rozšíření vyvlastnění, avšak s ohledem na obecné náležitosti správního rozhodnutí stanovené § 68 správního řádu lze tuto skutečnost zcela jednoznačně dovodit, neboť i tento rozšiřující návrh tvoří předmět řízení ve smyslu ust. § 68 odst. 2 věty první správního řádu. Jelikož správní orgán I. stupně o nároku žalobců na rozšíření

vyvlastnění ve výrokové části napadeného rozhodnutí nerozhodl, zatížil toto rozhodnutí procesní vadou, kterou pak žalovaný rovněž nesprávně bez dalšího akceptoval.

Ve třetím žalobním bodě žalobci brojí proti nedostatečnému negociačnímu řízení, které předcházelo vlastnímu vyvlastňovacímu řízení. Podle žalobců tak nebyly splněny podmínky pro zahájení vyvlastňovacího řízení ve smyslu ust. § 3 a § 5 zákona o vyvlastnění. Obsahem správního spisu má krajský soud za prokázané, že vyvlastňovatel doručil žalobcům návrh kupní smlouvy ze dne 14.6.2012 včetně znaleckého posudku na ocenění vyvlastňovaných nemovitostí. Žalobce a) dle vlastního tvrzení na tento návrh reagoval sdělením, v rámci kterého upozornil na další přímo související problémy, které v kontextu s návrhem na uzavření kupní smlouvy toliko na část pozemku budou muset v rámci vzájemného vypořádání vztahů řešit. Jednalo se především o řešení následků stavební uzávěry, která vyloučila možnost potřebných úprav a případné rekonstrukce stavby na přilehlém pozemku a dále řešení otázky zabývající se částí pozemku v rozsahu cca 2700 m², o kterou by žalobci chtěli rozšířit zamýšlené vyvlastnění, resp. dohodu o koupi pozemků. Žalobce a) poukázal na zákonnou úpravu, která umožňuje, aby tyto otázky byly předmětem negociačního řízení. Žalobci na postup vyvlastnitel v rámci negociačního řízení upozornili a uvedené skutečnosti popsali již ve svém prvním vyjádření k zahájenému vyvlastňovacímu řízení, které bylo doručeno správnímu orgánu I. stupně dne 4.3.2013. Správní orgán na uvedené nijak nereagoval a pokračoval ve vyvlastňovacím řízení, v jehož průběhu žalobci setrvali ve své snaze prosadit rozšíření vyvlastnění na všechny své pozemky a naopak vyvlastnitel trval na svém nesouhlasném postoji. Správní orgány obou stupňů se s námitkou žalobců ohledně nedostatků negociačního řízení adekvátním způsobem nevypořádaly. Správní orgán I. stupně v rozhodnutí o vyvlastnění uvedl toliko, že bylo prokázáno doručení kupní smlouvy žalobců, kteří v zákonné lhůtě na učiněný návrh nereagovali, takže cíle vyvlastnění nebylo možno dosáhnout dohodou. Žalovaný tento způsob vypořádání i přesto, že nedostatky negociačního procesu byly jednou z odvolacích námitek, posoudil obdobným způsobem, když na str. 10 napadeného rozhodnutí uvedl, že zákon o vyvlastnění nevyžaduje negociační řízení, ale toliko návrh vyvlastnitel. V řízení však bylo prokázáno, že vyvlastnitel na vyjádření žalobce a) nijak nereagoval, vyčkal uplynutí šesti měsíců a podal žádost na zahájení vyvlastňovacího řízení. Z jeho dalšího postupu lze dovodit konkludentní nesouhlas s návrhem žalobce a) a tento nesouhlasný postoj je seznatelný ze všech jeho vyjádření učiněných v rámci vyvlastňovacího řízení. Naopak žalobci od počátku vyvlastňovacího řízení prosazovali svůj zájem na vyvlastnění všech svých pozemků. Lze sice souhlasit s žalovaným, že případná kupní smlouva je konsensem dvou smluvních stran, které musí dospět ke vzájemné akceptaci svých požadavků. Pokud konsensu dosaženo není, přichází na řadu vyvlastňovací řízení. Správní orgány obou stupňů však žádným způsobem nereagovaly na námitku žalobců, že z jejich strany byl učiněn krok k pokračování v dohodě s vyvlastnitelem, když se k jeho návrhu kupní smlouvy podrobným sdělením vyjádřili, čímž dali najevo svou snahu k uzavření dohody dospět, avšak vyvlastnitel zůstal v nečinnosti a přistoupil k podání návrhu na vyvlastnění. Obdobná situace byla předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) v rozsudku ze dne 23.10.2014 č.j. 7 As 174/2014-44, v němž NSS posuzoval vztah ust. § 3 odst. 2 zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, v platném znění (dále jen zákon č. 416/2009 Sb.) a ust. § 5 zákona o vyvlastnění a dospěl k závěru, že v obou případech

je nutno zkoumat, zda bylo v silách vyvlastnítele dosažení dohody s vyvlastňovaným. Nemůže jít pouze o formální snahu o uzavření dohody spočívající v tom, že vyvlastnitel toliko zašle vyvlastňovanému návrh na uzavření kupní smlouvy a nikterak nereaguje (či reaguje zástupnými důvody) na jeho případné alternativní požadavky...zásadně ovšem platí, že míra aktivity vyžadovaná po vyvlastniteli se mimo jiné odvíjí od aktivity vyvlastňovaného a od toho, zda jeho požadavky svědčí o jeho skutečném zájmu předejít rozhodnutí o vyvlastnění uzavřením dohody. V tomto závěru vycházel NSS ze svého dřívějšího rozsudku (ze dne 11.7.2013 č.j. 7 As 2/2013-39), v němž dospěl k závěru, že vlastník pozemku je v nevýhodné pozici, neboť jeho dispozice s pozemkem, na kterém je zřízená stavba, je výrazně omezená...pokus o dosažení majetkoprávního vyrovnání tak nemůže být pouhým formalismem. Vlastník stavby musí postupovat v souladu se svými zájmy, ale současně šetřit vlastnická práva vlastníka pozemku...pokud vlastník pozemku od samého počátku výslovně deklaruje, že nemá zájem na uzavření dohody a že nepřistoupí na žádné nabízené řešení, pak nelze po vlastníkově stavby požadovat, aby zbytečně vynakládal prostředky na vypracování znaleckého posudku nebo vyhledání pozemku vhodného ke směně... V již zmiňovaném rozsudku sp. zn. 7 As 174/2014 dále NSS své úvahy završil závěrem, že to, zda je podmínka podle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění splněna, je nutno posuzovat vždy v závislosti na konkrétních okolnostech případu. Zejména je rozhodující, zda vůbec vyvlastňovaný na návrh kupní smlouvy nějak reaguje a pokud ano, zda jsou jím vyslovené požadavky vyvlastnitelem reálně splnitelné a bude jejich splněním zajištěna možnost realizace účelu vyvlastnění, což platí bez ohledu na to, zda se jedná o případ spadající do působnosti zákona č. 416/2009 Sb., neboť i v takovém případě je nutno zkoumat, zda bylo v silách vyvlastnítele dosažení dohody s vyvlastňovaným a zda pro to něco učinil. Ani zde nemůže jít pouze o formální snahu o uzavření dohody spočívající v tom, že vyvlastnitel toliko zašle vyvlastňovanému návrhu na uzavření kupní smlouvy a na jeho případné alternativní požadavky nijak nereaguje či reaguje zástupnými důvody, což spíše svědčí o neochotě vyvlastnítele vyjít vyvlastňovanému vstříc. Jestliže ten vysloví reálné požadavky umožňující dosažení kompromisního řešení, může být po vyvlastniteli legitimně požadováno, aby s vyvlastňovaným skutečně (nikoliv pouze formálně) o takovém řešení jednal. V opačném případě nelze považovat podmínku podle ust. § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění za splněnou. V posuzované věci vyvlastnitel na požadavky žalobců nijak nereagoval a následně podal žádost o zahájení řízení o vyvlastnění. S ohledem na shora citovanou judikaturu NSS nezbyvá než dospět k závěru, že existence podmínek pro vyvlastnění dle ust. § 3 odst. 1 a § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění nebyla správními orgány obou stupňů řádně vyhodnocena, čímž bylo řízení zatíženo procesní vadou. V dalším řízení bude proto nezbytné, aby se vyvlastňovací úřad seznámil s obsahem sdělení žalobců, které bylo jejich reakcí na návrh kupní smlouvy, a posoudil, zda byly požadavky žalobců reálné a zda bylo v možnostech vyvlastnítele k dohodě dospět. Na základě této argumentace krajský soud dospěl k závěru, že třetí žalobní bod je v této části důvodný. Naopak ve skutečnosti, že návrh kupní smlouvy byl žalobcům zaslán ještě před zahájením prvního vyvlastňovacího řízení, které bylo následně zastaveno, krajský soud nespatřuje nedostatek, který by bránil využití tohoto právního úkonu také v druhém vyvlastňovacím řízení, tedy v nyní posuzovaném, neboť negociační řízení vždy probíhá před vlastním podáním návrhu na zahájení vyvlastňovacího řízení, což bylo dodrženo. Pro úplnost krajský soud k tomuto žalobnímu bodu doplňuje, že procesní vadou není ani to, že vyvlastnitel k žádosti o zahájení řízení nepřipojil znalecký posudek potřebný ke stanovení výše náhrady,

neboť žalobcem a) odkazované ust. § 18 odst. 3 písm. e) zákona o vyvlastnění nestanoví tuto podmínku podání žádosti o zahájení řízení jako podmínku obligatorní. Rovněž se krajský soud neztotožňuje s názorem žalobců, že nebyli seznámeni s účelem vyvlastnění s dostatečným předstihem. Toto tvrzení má za vyloučené již tím, že návrh kupní smlouvy jim byl doručen dne 18.6.2012 a žádost o vyvlastnění byla podána dne 16.1.2013. Vzhledem k charakteru veřejného zájmu, který vyvlastnění pozemků sleduje a který je určen nejen pravomocným územním rozhodnutím, ale také územním plánem obce Hnojník, žalobci nemohli důvodně předpokládat, že ke změně účelu vyvlastnění by mohlo poté, co bylo zastaveno řízení o první žádosti vyvlastnitel, dojít.

V dalším žalobním bodě žalobci namítli nedostatky v zahájení vyvlastňovacího řízení, kdy ve sdělení vyvlastňovacího úřadu ze dne 14.2.2013 o zahájení vyvlastňovacího řízení není obsaženo poučení podle ust. § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění. Obsahem správního spisu má krajský soud za prokázané, že k tomuto pochybení ze strany správního orgánu I. stupně skutečně došlo, což také uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí (str. 11 odst. 1 napadeného rozhodnutí). Krajský soud se však ztotožňuje s vyhodnocením žalovaného, že toto procesní pochybení nezpůsobuje nezákonnost řízení či vydaného rozhodnutí. Žalobci v žalobě neuvedli, že by jejich práva byla tímto pochybením konkrétním způsobem dotčena a ani krajský soud z obsahu správního spisu nezjistil, že by tento nedostatek měl dopad na průběh řízení a že by snad některé námitky žalobců byly ve smyslu ust. § 22 odst. 2 věty první vyvlastňovacího zákona správními orgány odmítnuty. Naopak žalobci podávali námitky průběžně v rámci celého vyvlastňovacího řízení a všechny byly správními orgány vypořádány. Proto krajský soud tento žalobní bod nepovažuje za důvodný.

Pokud jde o vypracování posouzení vlivu stavby dálnice na životní prostředí (EIA), stejnou námitku žalobci vznesli také v rámci odvolání a žalovaný se s ní vypořádal na str. 11 odst. 2 napadeného rozhodnutí tak, že posouzení EIA není obligatorním podkladem ve vyvlastňovacím řízení a vyvlastňovací úřad nehodnotí, jaký vliv bude mít stavba, pro kterou je vyvlastňováno, na okolní životní prostředí. Žalobci tyto závěry žalovaného v podané žalobě žádným nosným tvrzením nerozpoukají, pouze uvedli, že správnímu orgánu nebránilo nic v tom, aby při pochopení podstaty námitek žalobců příslušnou studii opatřil jako důkaz. Krajský soud se zcela ztotožňuje se závěry žalovaného, že předmětem vyvlastňovacího řízení není a z povahy věci ani nemůže být posuzování vlivu stavby, za účelem jejíhož vybudování jsou nemovitosti vyvlastňovány, na životní prostředí. Takové vyhodnocení jednoznačně náleží územnímu řízení, v jehož rámci bylo také realizováno. Tento žalobní bod shledal krajský soud rovněž neopodstatněným.

Žalobní námitky uvedené v bodě 8) a v bodě 10) žaloby se vztahují k rozšíření návrhu na vyvlastnění učiněného žalobci v průběhu vyvlastňovacího řízení. S ohledem na závěry, které učinil krajský soud ve vztahu k žalobnímu bodu 2), má za předčasné, aby způsob vyhodnocení podmínek pro rozšíření návrhu na vyvlastnění jakkoliv hodnotil, jestliže tato část odůvodnění napadeného rozhodnutí nekoresponduje s příslušným výrokem. Takovým postupem by krajský soud za dané procesní situace nepřipustně zasahoval do pravomoci vyvlastňovacího úřadu.

Žalobní bod 9) považuje krajský soud za zcela nepřípadný, neboť žalobci jsou v řízení oprávněni hájit toliko svá vlastní práva. Otázka zastupování osoby zúčastněné na řízení jinými právními subjekty se právní sféry žalobců nijak nedotýká.

Na základě shora uvedené argumentace k druhému a třetímu žalobnímu bodu krajský soud napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.) a dále pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s.). Současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobcům, kteří měli ve věci úspěch, vzniklo právo na náhradu nákladů řízení, které sestávají jednak ze zaplacení soudních poplatků v celkové výši 6.000,- Kč a dále z nákladů žalobkyně a) spojených s právním zastoupením žalobcem b), a to za 2 úkony právní služby po 3.100,- Kč a 2x režijní paušál po 300,- Kč (ust. § 6 odst. 1, § 7, § 9 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, v platném znění). Náhrada nákladů za právní zastoupení činí 6.800,- Kč. Celková částka náhrady nákladů řízení tak činí 12.800,- Kč. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen o.s.ř.), týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, stanovil soud žalovanému k plnění lhůtu 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (ust. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159 a § 168 o.s.ř.). Podle ust. § 149 odst. 1 o.s.ř. za použití ust. § 64 s.ř.s. zavázal soud žalovaného zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám žalobce b).

Výrok o náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 5 s.ř.s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí uložil soud, případně na její návrh z důvodů hodných zvláštního zřetele. V posuzované věci podle obsahu soudního spisu žádné takové skutečnosti nenastaly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 24. března 2016

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu